

OPETUSSUUNNITELMA
2009 – 2011

VIITTOMAKIELIALAN TULKKITOIMINNAN
KOULUTUSOHJELMA (YAMK)

1. KOULUTUSOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	3
1.1 JOHDANTO	3
1.2 VALMISTELUN TAUSTA JA TUTKINNON LÄHTÖKOHDAT	3
1.3 TUTKINNON TAVOITTEET	5
1.4 KOULUTUSOHJELMAN TUOTTAMAN OSAAMISEN KUVAUS	5
2. KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN	9
2.1 PEDAGOGISET PERIAATTEET JA RATKAISUT	9
2.2. ARVIOINTI	10
2.3 AIEMMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN	11
2.4 KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE	11
2.5 OPINTOJEN JUOKSUTUS	12
3. OPINTOKOKONAISUUKSIEN KUVAUS.....	13
3.1. SYVENTÄVÄT OPINNOT 50 OP	13
3.1.1 <i>Tulkkauspalvelut ja laatutyö (25 op)</i>	13
3.1.2 <i>Projektinhallinta (5 op)</i>	18
3.1.3 <i>Tulkkitoiminnan johtaminen oppivassa organisaatiossa (10 op)</i>	19
3.1.4 <i>Tutkimus- ja kehittämistyön opinnot (10 op)</i>	21
3.2 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT (10 OP)	22
3.2.1 <i>Asiantuntijaviestintä ja teknologia (5 op)</i>	22
3.2.2 <i>Kielet, tulkkaus ja monikulttuurisuus (5 op)</i>	23
3.3 OPINNÄYTETYÖOPINNOT (30 OP).....	24
3.3.1 <i>Tutkimus- ja kehittämistyö (30 op)</i>	24
4. OPINNÄYTETYÖN TEKEMINEN	25
4.1 YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVIEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA OPETUKSEN TAVOITTEET	25
4.2 OPINNÄYTETYÖN LUONNE.....	25
4.3 HANKKEISTETUT OPINNÄYTETYÖT	25
4.4 OIKEUDET OPINNÄYTETYÖN TULOKSIIN	26
4.5 OPINNÄYTETYÖN JULKISUUS	26
5. OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	27
5.1 ARVIOINTIKRITEERIT	27
5.1.1 <i>Diakin arviointikriteerit</i>	27
5.2.2 <i>Humakin arviointikriteerit</i>	32

1. KOULUTUSOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 JOHDANTO

Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelma alkaa syksyllä 2009 mitä otollisimpaan aikaan ajatellen tulkkausalan kehittämistä: Tulkkauksen laatukysymykset ovat yhä enemmän esillä toiminnan keskittyttyä tulkkausalan yrityksille. Kilpailutus on tehnyt viittomakielen tulkkausalaista entistä järjestäytyneempää ja ammatillistuneempaa toimintaa. Erilaisia osaajia tarvitaan uusiin palvelujärjestelmiin.

Tällä hetkellä maassamme on meneillään suuri lakiuudistustyö, joka koskee mm. vammaisten tulkkauspalvelua. Vuoden 2010 syyskuun alusta tulkkipalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta valtiolle Kelan alaisuuteen. Vain tulkkipalvelut irrotetaan vammaispalvelulaista, muut vammaispalvelut pysyvät kuntien vastuulla jatkossakin. Parhailaan valmistellaan tulkkauslakia hyvässä yhteistyössä tulkkipalvelukentän kanssa. Kaikki tähtää siihen, että yhdenvertainen osallistuminen voisi toteutua myös tulkkipalvelua tarvitsevien osalta.

Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelma pyrkii takaamaan sen, että alan kehittämiseen ja työn tutkimiseen syntyy uusia käytänteitä ja osaamis-pääomaa. Niitä voivat hyödyntää niin yhteiskunnalliset palvelun järjestäjätahot kuin tulkkirytykset ja yksittäiset tulkinkäyttäjätkin entistä laadukkaampana ja kokonaisvaltaisemmin hallittuna tulkkipalveluna.

Koulutus on tarkoitettu Viittomakielentulkin koulutusohjelman (Viittomakielentulkki, amk) suorittaneille, joilla on vähintään kolmen vuoden työkokemus alalta. Ylempi tutkinto tarjoaa hyvän mahdollisuuden oman ammattitaidon laajentamiseen ja syventämiseen työelämässä sekä verkottumiseen oman ammattikunnan sisällä. Koulutuksen pituus on 1,5 vuotta ja suoritus-aika 2,5 vuotta.

1.2 VALMISTELUN TAUSTA JA TUTKINNON LÄHTÖKOHDAT

Diakonia-ammattikorkeakoulu Diak ja Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK ovat tehneet jo vuodesta 2005 eli jatkotutkintokokeilun aikana yhteistyötä saadakseen viittomakielen tulkeille ylempään ammattikorkeakoulututkinnon. Vuoden 2008 haussa opetusministeriö myönsi Diakille ja HUMAKille luvan alkaa järjestää ylempi tutkinto, jota oli anottu nimellä Viittomakielen tulkkitoiminnan koulutusohjelma. Opetusministeriön järjestämisluvassa tutkinnon nimeksi on muotoutunut Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelma, ylempi amk. Sen tuottama tutkintonimike on Viittomakielentulkki, ylempi amk (engl. Master of Humanities). Koska tutkinto on yhteistoteutus Diakin ja HUMAKin kesken, seuraavassa esitetään lyhyesti tutkinnon kannalta olennaiset asiat molemmista ammattikorkeakouluista.

Diak on monialainen ammattikorkeakoulu. Suurimmat opiskelijavolyymit ja laajin valikoima koulutusohjelmia on sosiaali- ja terveysalalla, jossa erityisesti kirkon alan opinnot ovat leimallisia Diakin arvopohjalle. Sosiaali- ja terveysalalta valmistuu sosionomeja, sairaanhoitajia ja terveydenhoitajia sekä kirkon alan painotuksella diakoneja ja diakonisseja sekä kirkon nuorisotyönohjaajia. Humanistista ja kasvatusalaa edustaa Viittomakielentulkin koulutusohjelma ja viestinnän alaa Viestinnän koulutusohjelma, josta valmistuu medianomeja. Viittomakielentulkin koulutusohjelma toimii Diak Lännessä Turun toimipaikassa viestinnän koulutusohjelman ohella.

Diakin osaamisen ydintä ovat diakonia, hyvinvointipalvelut ja -yrittäjäyys sekä kansalaisyhteiskunnan tukeminen ja yhteistyö. Diakin tulkkipäätöksen painopistealueet ovat viittomakielen tulkki- ja mobiilit ammattikäytännöt ja viestintätaidot, esteettömät ympäristöt ja aluekehitys. Laajassa t&k-hankkeessa on kehitetty uutta mobiilitulkkausikäytäntöä ja etätulkkausverkostoa. Diakin MediaMyllyssä tuotetaan alan digitaalista oppimateriaalia (mm. viittoma- ja tukiviittomasanakirjat, ammattiviittomistot). Julkaisujen tuottaminen viittomakielentulkkausalan alalle, jossa ei ole ollut suomenkielistä kirjallisuutta, on ollut myös tärkeä osa Diakin tulkkipäätöksen toimintaa.

Humak on yksialainen, humanistiseen ja kasvatusalaan keskittynyt ammattikorkeakoulu. Viittomakielentulkkiensa lisäksi Humakissa koulutetaan yhteisöpedagogeja ja kulttuurintuottajia. Viittomakielentulkkiensa koulutusohjelma toimii Humakin Helsingin ja Kuopion Kampuksilla.

Humakin osaamisen ydinalueita ovat tulkkipalvelut osana hyvinvointipalveluja sekä kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Humakin t&k -toiminnan painopisteinä ovat tulkkipalveluiden sekä viittomakielentulkkiensa työelämän kehittäminen oman opetustulkkiakeskuksen kautta, esteettömät toimintaympäristöt ja toimivat ammattikäytännöt. Meneillään on esteettömyyttä edistävä opiskelutulkkauskehittämisen hanke

Sekä Diakissa että Humakissa on muita ylempiä tutkintoja, joiden kokemukselle ja hyväksi koetuille käytännöille Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelma voi rakentaa omaa toteutustaan. Diakin muita ylempiä koulutusohjelmia ovat sosiaali- ja terveysalan tutkinnot Terveystieteiden edistäminen, Päihdetieteet ja syrjäytyminen sekä Diakonia ja nuorisotyö. Näitä on kehitetty pitkään osana valtakunnallista jatkotutkintokokeilua jo vuodesta 2002 alkaen. Kokeilun päätyttyä ylempiä tutkintoja on järjestetty vuosittain. Diakin linjana on ollut se, että opiskelijalla on mahdollisuus syventää perustutkinnossa ja työelämässä syntynyttä osaamistaan ylempään amk-tutkinnossa valitsemansa sosiaali-, terveys- tai kirkon alan profiiliin mukaan. Tutkintojen tavoitteena on luoda opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun välille yhteinen opintoja tukeva oppimis- ja kehittämisympäristö sekä monipuolinen asiantuntijaverkosto. Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelma voi hyödyntää uutena tutkintona edellisten kokemuksia ja hyväksi koettuja käytäntöjä. Osa opinnoista suoritetaan yhdessä sosiaali- ja terveysalan ylempien tutkintojen, erityisesti Terveystieteiden edistämisen koulutusohjelman kanssa, jota Diak toteuttaa yhdessä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa.

Humakissa muita kansallisia ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja ovat Yhteisöpedagogin ylempi AMK-tutkinto (90op) ja Kulttuurituotannon ylempi AMK-tutkinto (60 op). Yhteisöpedagogin tutkinto on tarkoitettu järjestö- ja nuorisotyössä työkokemusta hankkineille yhteisöpedagogeille ja lähialan korkeakoulututkinnon suorittaneille. Koulutus tarjoaa poikkitieteellisen ja työelämäläheisen opiskeluvaihtoehdon. Koulutuksen näkökulma on alan käytännön kehittämishaasteista lähtevä. Tutkinnon profiilina on yhteisöjen kehittäminen. Kulttuurituotannon ylempään AMK-tutkinnon tavoitteena on tuottaa kulttuurituotannon alalle syventävää kehittämis-, johtamis- ja asiantuntijaosaamista. Kulttuurituotannon kentän muuttuvassa toimintaympäristössä on suuri tarve niin ammatti- kuin tutkimusosaamisenkin syventämiseen asiantuntijaosaamiseksi.

Molemmilla ammattikorkeakouluilla on myös mahdollista suorittaa eurooppalainen yhteistutkinto, joint degree, mutta viittomakielentulkkauskehittämisen alalla vain Humakissa. Diakissa joint degreeen voi suorittaa kirkon alalla. Ministeriö myönsi vuoden 2008 haussa samanaikaisesti yhteisen Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman kanssa Humakille eurooppalaisen Degree Program of Sign Language Interpreting-koulutusohjelman (EUMASLI), Se toteutetaan saksalaisen Magdeburg-Stendalin ja brittiläisen Edinburghin yliopiston yhteistoteutuksena. EUMASLI:n painopisteinä ovat kokous- ja kongressitulkkaus sekä tulkkauskehittämisen tutkimus. Koulutusohjelma alkoi vuoden 2009 alusta, ja se johtaa tutkintonimikkeeseen 'Master of Humanities'. Myös Viittomakielien tulkkitoiminnan koulutusohjelmassa hyödynnetään eurooppalaista osaamista.

Ennen viimeistä hakua ministeriö edellytti, että viittomakielien tulkkauskehittämisen alalta tehdään mahdollisimman laaja ja kattava selvitys. Se valmistui vuonna 2007 (Mikkonen, Pirkko, HUMAK & Rissanen, Terhi, Diak: Viittomakielentulkkiensa koulutusohjelman ajankohtais selvitys 2007). Selvityksen perusteella ministeriö lisäsi nuorisosaasteen aloituspaikkoja molemmilla ammattikorkeakouluilla ja ryhtyi toimenpiteisiin ylempään tutkinnon käynnistämiseksi. Selvitys tehtiin kartoittamalla saatavissa olleita tietoja toimijoista ja tilastoista, jotka eri tavoin liittyivät viittomakielien tulkkitoimintaan. Työelämätahtojen tarpeet ja toiveet sekä tulkkiensa koulutuksen tarve tulivat varsin hyvin kartoitetuiksi raportissa. Sen pohjalta laadittu hakemus opetusministeriölle kävi lausuntokierroksella työelämässä, minkä jälkeen hakemus hiottiin lopulliseen muotoonsa. Mukana suunnittelussa ovat olleet viittomakielentulkkiensa työelämän valtakunnallinen neuvottelukunta, Suomen viittomakielien tulkit ry, Kuurojen Palvelusäätiö ry, Kuurojen Liitto ry, Suomen Kuurosokeat ry, Kuulonhuoltoliitto ry, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry, viittomakielialan

tulkkipalvelujen järjestäjät ja tuottajat, alumnit ja muunto-opiskelijat. Koulutusohjelmaa työstetään viittomakielialan työelämän, alan korkeakoulujen ja eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman painopisteinä ovat tulkkitoiminnan laaja-alainen asiantuntijuus ja laatujärjestelmien tutkiminen, kehittäminen, koordinointi ja hallinnointi. Sisältöjä ovat alan muuttuvat teknologiat ja toimintatavat, vaativan tulkkitoiminnan johtaminen, toimintaympäristöjen ja palvelurakenteiden muutokset, yritys- ja projektiosaaminen sekä työyhteisöjen ja ammattikäytäntöjen kehittäminen. Läpäiseviä periaatteita ovat tulkkipalvelujen saavutettavuus, eettisyys ja kansainvälisyys.

1.3 TUTKINNON TAVOITTEET

Koulutusohjelman laadulliset tavoitteet hioutuivat ja täsmentyivät usean valmisteluvuoden aikana työelämän voimakkaiden kehittämis- ja muutosprosessien ohjaamina. Kansainvälisyys oli aluksi vahvasti mukana, mutta EUMASLI:n myötä tätä osuutta voitiin muuntaa enemmän monikulttuurisuuden suuntaan ja fokusoida suomalaisen yhteiskunnan tarpeisiin.

Koulutusohjelma antaa viittomakielentulkeille välineitä kehittää omaa ammattitaitoaan kohti asiantuntijuutta ja valmiudet viittomakielien tulkkausalan vaativiin kehittämis-, tutkimus- ja johtamistehtäviin uudistuvissa palvelurakenteissa. Koulutus tuottaa osaajia mm. koulutus- ja asiantuntijatehtäviin korkeakouluihin, tulkkipalveluihin ja kansalaisjärjestöihin. Koulutus edistää alan yrittäjyyttä ja uudistuvissa toimintaympäristöissä ja –kulttuureissa (esim. mobiilit ja etätulkkausympäristöt) työskentelemistä. Se varmistaa viittomakielentulkkien koulutuksellisen tasa-arvon moniammatillisissa työyhteisöissä.

Tavoitteena on, että viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman suorittanut henkilö osaa

- johtaa ja koordinoida tulkkitoimintaa teoreettisin ja käytännöllisin tiedoin ja taidoin
- kehittää tulkkitoiminnan ammattikäytäntöjä
- toimia asiantuntijana ja kouluttajana (laajat ja syväiset tiedot)
- lähestyä tutkivalla ja kehittäväällä otteella viittomakielialan toimintarakenteita, -malleja ja –sisältöjä
- käyttää menetelmiä, jotka edistävät tulkkipalvelun laatua, saavutettavuutta ja monipuolisuutta (esim. ratkaisukeskeisyys, analyyttiset taidot, projektien johtaminen)
- käyttää persoonallisia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti viestinnän osana (sosiaaliset taidot työelämässä)
- soveltaa osaamistaan kansainvälisissä ympäristöissä sekä monikulttuurisessa työssä (kielitaito, tulkkausosaamisen johtaminen ja kehittäminen)

Työelämästä nousseet tarpeet ylemmästä tutkinnosta leimaavat koulutusohjelman tavoitteita. Viittomakielien tulkkausalan asiantuntijoita ja kouluttajia ei ole riittävästi. Uudet ja muuttuvat lait ja kehittämissuunnitelmat, kuten laki julkisista hankinnoista, tulkkituntien lisääminen vammaispalvelulakiin, palvelujärjestelmien keskittäminen Kelaan, rekistereiden uusiminen, laatujärjestelmän luominen ja uusi teknologia (etä- ja mobiilitulkkaus) lisäävät työn ja kehittämistoiminnan vaatimustasoa. Viittomakieliala tarvitsee osaavia kehittäjiä, tutkijoita, johtajia ja kouluttajia tulkkipalveluihin, yrityksiin, oppilaitoksiin ja järjestöihin.

1.4 KOULUTUSOHJELMAN TUOTTAMAN OSAAMISEN KUVAUS

Viittomakielialan tulkkitoiminnan ylemmän tutkinnon koulutusohjelman suunnittelu eteni ammattikorkeakoulun ja -asetusten mukaisesti, ja samaan aikaan valtakunnallinen ylemmän ammattikorkeakoulun kehittämisen eurooppalainen osaamisalueiden kompetenssikuvausten laatimisprosessi auttoi sen hahmottamisessa, mitä tasapainoisessa opetussuunnitelmassa pitäisi ottaa huomioon. Valmistelutyöryhmä (Eeva Salmi, HUMAK, Terhi Rissanen Diak, Raija Roslöf, Diak) haarukoi tarkoin viittomakielentulkeilta vaadittavan osaamisen. Kartoituksen pohjalta luotu suunnitelma kiersi viittomakielialan tulkkitoiminnan työelämäkumppaneilla laajan kierroksen, minkä jälkeen kommentit koottiin ja suunnitelmaa hiottiin työelämän toiveiden suuntaan. Periaatteena toiveiden priorisoinnissa oli se, että ylemmän tutkinnon tarkoitus on olla myös laadullisesti erilainen kuin jatko- ja täydennyskoulutuksen. Työelämän toiveista kävi näet selvästi ilmi, että erityisesti viittomakielen ja tulkkauksen opintojen määrällinen kasvattaminen korostui. Nämä toiveet ohjattiin pääosin perustutkintoa täydentävän koulutuksen lohkolle. Kuitenkin viittomakielen tulkkitoiminnan koulutusohjelmassa pyritään toteutuksessa ottamaan huomioon kentän toive kielellisten taitojen ja kääntämiseen ja tulkkaukseen liittyvien taitojen kehittämistarpeista.

Alla ovat kuvattuina sekä ylempien amk-tutkintojen yhteinen ECTS-osaamiskuvaus että työryhmän tekemän vertailun yhteenveto taulukkomuodossa, koska opiskelija saa näin hyvän kuvan siitä, mistä ylempässä ammattikorkeakoulututkinnossa on kyse lain ja asetusten, osaamiskompetenssikuvausten ja henkilökohtaisen kehittymisen näkökulmasta.

OSAAMISPROFIILI	Osaamisalueen kuvaus, Ylempi AMK-tutkinto (Description of the Competence, Master level) OPISKELIJA
ITSENSÄ KEHITTÄMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa monipuolisesti ja systemaattisesti arvioida omaa osaamistaan ja asiantuntijuuttaan sekä määritellä osaamisensa kehittämistarpeita ▪ kykenee jatkuvaan oppimiseen sekä ymmärtää ja ohjaa tavoitteellisesti omaa oppimisprosessiaan ▪ kykenee yhdessä oppimiseen ja opitun jakamiseen erilaisissa asiantuntijayhteisöissä ▪ kykenee toiminaan aloitteellisesti sekä ennakoimaan muutoksia ja muutostarpeita ▪ osaa suunnitella, organisoida ja kehittää omaa toimintaansa
EETTINEN OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa soveltaa oman alansa arvoperustaa ja ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä ▪ ottaa vastuun omasta toiminnastaan ja toimii sovittujen toimintatapojen mukaisesti ▪ osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita omassa toiminnassaan ja tuntee organisaationsa yhteiskuntavastuun ▪ osaa ottaa muut huomioon toiminnassaan ja tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmat
VIESTINTÄ- JA VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kykenee toisten kuuntelemiseen sekä asioiden kirjalliseen, suulliseen ja visuaaliseen esittämiseen erilaisille kohderyhmille ▪ osaa toimia erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa sekä osaa organisoida ja luoda ammatillisia verkostoja ▪ ymmärtää ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteet ja osaa työskennellä yhdessä toisten kanssa monialaisissa työryhmissä sekä johtaa niitä

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa omassa työssään
KEHITTÄMISTOIMINNAN OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osaa hankkia ja käsitellä oman asiantuntijuusalueen ja lähialueiden tietoa sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen sekä uuden tiedon luomiseen ▪ hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä sekä osaa itsenäisesti toteuttaa alaa kehittäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita ▪ tuntee projektitoiminnan osa-alueet, osaa toimia projektitehtävissä ja johtaa niitä ▪ toimii aloitteellisesti ja kehittävän työtavan mukaisesti sekä osaa käynnistää ja toteuttaa muutosprosesseja ▪ kykenee luovaan ja innovatiiviseen ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon työssään ▪ osaa käynnistää kannattavia ja asiakaslähtöisiä kehittämistoimintoja ▪ osaa ohjata ja kouluttaa toisia
ORGANISAATIO- JA YHTEISKUNTAOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuntee oman alansa organisaatioiden yhteiskunnallis-taloudellisia yhteyksiä ▪ tuntee ja osaa hyödyntää yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia ▪ tuntee työelämän toimintakulttuuria ja kykenee osallistumaan organisaatioiden toiminnan koordinointiin, kehittämiseen ja johtamiseen ▪ osaa arvioida työyhteisön toimintaa sekä suunnitella, organisoida ja kehittää toimintaa työelämän muuttuvissa tilanteissa ▪ kykenee hahmottamaan laajoja kokonaisuuksia ja asioiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä kykenee toimimaan rajallisen tiedon pohjalta monialaista osaamista vaativissa tilanteissa
KANSAINVÄLISYYSOOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omaa oman alan työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan yhden tai kahden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon ▪ ymmärtää kulttuurieroja ja kykenee toimimaan kansainvälisessä työ- ja toimintaympäristössä ▪ osaa soveltaa oman alansa kansainvälistä tietoa ja osaamista ▪ omaa yleiskuvan ammatillisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä kansainvälisessä toimintaympäristössä

Alla ovat listattuina työryhmän käsitykset siitä, millaista alakohtaista osaamista Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman pitäisi tuottaa. Vasta koulutusohjelman ensimmäisen toteutuskerran jälkeen alla oleva kooste voi alkaa hahmottua ja täsmentyä koulutuksen virallisemmaksi osaamiskuvaukseksi. Silloinkin on muistettava, että osaamistarpeet muuttuvat yhteiskunnan muuttuessa, joten tietty väljyys osaamisen määrittelyssä suo liikkumatilaa tarpeen mukaan. Koulutusohjelman osaamisprofiiliin kuvaus yleisen osaamisen mallin mukaan tuo paremmin tavoitteet esiin, jotta voidaan arvioida myöhemmin koulutuksen tuloksia ja laatua. Koska kyseessä on vielä luonnos, kutakin osaamistavoitetta ei ole kirjoitettu opiskelijan osaamisena, vaan lähinnä oppisisältöinä. Opetussuunnitelman teko rakentui tämän työskentelyn pohjalte. Yleiset kompetenssit ovat ohjanneet koko tutkinnon opetussuunnitelman luomisprosessia, joten tutkinnon menestyksellisesti suoritettuaan opiskelija päätyy niiden kuvaamaan osaamiseen. Niiden pohjalte rakentuvan alakohtaisen osaamisen tavoitteet kirjoitetaan

auki toteuttamissuunnitelmiin, jotka käsitellään kunkin opintojakson alussa koulutuksen toteutuksen myötä. Seuraavassa taulukossa ovat alakohhtaisten tavoitteiden aihiot.

Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman osaamisalueen kuvaus	
ITSENSÄ KEHITTÄMINEN	viittomakielentulkin tietojen laajentaminen ja syventäminen asiantuntijuuteen valmiudet itsenäiseen vastuuseen itsensä johtaminen alan tutkimus- ja seurantavalmiudet alan toimintaympäristön muutoksen ymmärrys yhteiskunnallisessa kontekstissa analyttisyysteoreettisen tiedon soveltamiskyky ongelmanratkaisutaidot projektitaidot itsenäisyys (= yrittäjäyys) kyvykkyys ja taidokkuus vaativan tulkkitoiminnan hallinnassa
EETTINEN OSAAMINEN	taitava ote eritellä ja ratkaista ongelmia itsenäisyys asiantuntijatyössä itsenäisyys johtamisessa itsenäisyys sosiaalisissa taidoissa alaa koskevan lainsäädännön osaaminen
VIESTINTÄ- JA VUOROVAIKUTUS- OSAAMINEN	asiantuntijaviestintä tutkimusviestintä työelämäviestintä eli organisaatioviestintä johtajuus-/alaisviestintä ja asiakasviestintä
KEHITTÄMISTOIMINNAN OSAAMINEN	viittomakielialan työelämän kehittäminen oman ammattitaidon jatkuva kehittäminen elinikäinen oppiminen ammattikäytäntöjen kehityksen seuraaminen kehittämistyöhön osallistuminen muiden kanssa opinnäytetyö kehittämistehtävänä
ORGANISAATIO- JA YHTEISKUNTAOSAAMINEN	syvällinen kuva viittomakielialan asemasta työelämässä syvällinen kuva viittomakielialan yhteiskunnallisesta merkityksestä viittomakielialan vaativat asiantuntija- ja johtamistehtävät sosiaaliset taidot organisaatiossa.
KANSAINVÄLISYYS- OSAAMINEN	kansainvälinen, monikulttuurinen vuorovaikutus kansainvälinen, monikulttuurinen ammatillinen toimintavalmius kielitaidon vahvistaminen kansainvälisissä yhteyksissä

2. KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 PEDAGOGISET PERIAATTEET JA RATKAISUT

Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman oppimisenäkemyksessä on keskeistä oppimisen kontekstisidonnaisuus ja verkostoissa toimiminen. Koulutuksen keskeisiä oppimiskonteksteja ovat lähi- ja verkko-opetuksen vuorovaikutustilanteet sekä tiivis yhteys työelämään ja sen verkostoihin. Opiskelijat ovat itseohjautuvia ja aktiivisia osallistujia, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja työelämän kanssa. Koulutuspaikkojen ja työelämän yhteistoiminnallisuus kasvattaa kummankin tahon osaamis pääomaa opiskelijoiden hyväksi. Oppimisessa keskeistä on sosiokonstruktivistinen oppimisenäkemyks, tiedon tulkinta, reflektointi, valikointi ja näiden siirtovaikutus sovellusten myötä ammattitaitoon. Oppimista ja kehittymistä tuotetaan tutkivan ja kehittävän työotteen omaksumisen kautta, missä tärkeitä ovat tekojen perustelujen analysointi, kriittinen reflektio sekä uuden tiedon luominen. Koulutukseen menetelmällisinä lähtökohtina ovat osaamisen soveltaminen käytäntöön, työelämän kysymykset ja ongelmanasettelut, jatkuvan palautteen ja itsearviointin periaatteet sekä laatujärjestelmiä käyttävä ja luova työote.

Lähiopetus mahdollistaa yhteistoiminnallisen oppimisen. Opiskelijoiden oma asiantuntijuus kumuloituu yhteisen jakamisen myötä. Erilaiset kehittämishankkeet ja projektit, joissa opiskelijat voivat toimia yhdessä tai pienemmissä ryhmissä tuovat yhteisen osaamisen käyttöön.

Koulutus toteutetaan Diakin ja Humakin yhteistyönä käyttäen molempien ammattikorkeakoulujen osaamista, opiskelijapaikkoja, tiloja ja verkostoja. Se toteutuu monimuotokoulutuksena Diakin Turun ja Helsingin toimipaikoissa sekä HUMAKin Helsingin kampuksella.

Opiskelijan on mahdollista suorittaa koulutus työnsä ohessa, mikä edellyttää yhteistä sopimista työnantajan kanssa. Lähijaksojen välissä opetus ja oppiminen toteutuvat ryhmäkohtaisesti sovitussa pienryhmätapaamisissa (n. kerran kuussa), verkkopohjaisessa ympäristössä (BlackBoard) sekä opiskelijoiden itseopiskeluna kulloinkin opetusvastuussa olevassa ammattikorkeakoulussa. Kaksipäiväiset lähijaksot pidetään n. 5 – 6 viikon välein.

Lähiopetus toteutetaan yhdessä ryhmässä joko Turussa tai Helsingissä, mutta opintoryhmät toimivat HUMAKin Helsingin kampuksella ja Diakin Turun toimipaikalla Diak Lännessä. Oppiminen tapahtuu suureksi osaksi verkossa, ja kohtapäiviä on n. puolentoista kuukauden välein 2 arkipäivää, jotka osuvat yleensä maanantaiksi ja tiistaisiksi. Myös viittomakielialan valtakunnalliset ja paikalliset kokoukset, seminaarit, konferenssit ja kongressit, jotka osuvat tutkinnon toteuttamisaikaan, ovat osa oppimisympäristöä. Opiskelijat voivat sisällyttää myös oman työyhteisönsä tapahtumia henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa. Monimuotokoulutuksen peruseriaate on luoda joustavia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kaikkialla tapahtuvan oppimisen periaatetta.

Ohjeistus ja koonti toteutuvat lähijaksolla, joita pyritään pitämään kunkin laajemman opintokokonaisuuden taitteessa. Ensimmäisellä lähijaksolla annetaan ohjausta ja opastusta sekä Diakin että HUMAKin verkko-oppimisympäristöjen käytössä, ohjeistetaan opintojen kulussa ja käydään henkilökohtaisen opintosuunnitelman ohjauskeskustelut sekä aloitetaan syventävien opintojen ensimmäinen jakso. Toisella lähijaksolla perehdytään opinnäytetyön tekemiseen.

2.2. ARVIOINTI

Koulutuksen oppisisältöjen tarkemmat kuvaukset kirjoitetaan siis opetussuunnitelmaa yksityiskohtaisempaan toteuttamissuunnitelmaan, jossa on esitettyinä kunkin opintojakson oppisisällöt ja oppimistehtävät, jaksojen suoritustapa ja kuormitus sekä vaadittavat suoritukset ja jaksojen arviointi. Jaksolla tarkoitetaan kunkin opintokokonaisuuden sisällä olevia pienempiä kokonaisuuksia. Viittomakielialan tulkkitoiminnan koulutusohjelman opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksien koko vaihtelee 5 – 30 opintopisteen välillä. Osaamisen arvioimiseksi kunkin opintojakson osaamisen taso kirjoitetaan asteikolla 1 – 3 – 5 eli välttävän, hyvän ja erinomaisen osaamisen kriteerein. Jaksot arvioidaan numeerisesti asteikolla 1 – 5. Vapaasti valittavat/hyväksiluettavat opinnot merkitään suoritusmerkinnällä.

Arvioinnissa tärkeää on itsearviointi, vertaisarviointi ja asiantuntijoiden antama arviointi. Opintojen alussa jokainen opiskelija kirjaa omat henkilökohtaiset tavoitteensa ja niiden toteutumista seurataan koko opintojen ajan. Ryhmät kirjaavat niinkään omat tavoitteensa. Aiemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen opintojenohjaajan ja vastuukouluttajan välisissä keskusteluissa.

Suoritusten numeerinen arviointi tehdään seuraavan periaatteen mukaisesti:

- alle 50 % suoritus hylätty/täydennettävä
- 50 – 59 % arvosana 1 (tydyttävä; T)
- 60 – 69 % arvosana 2 (erittäin tyydyttävä; T)
- 70 – 79 % arvosana 3 (hyvä; H)
- 80 – 89 % arvosana 4 (erittäin hyvä; H)
- 90 – 100 % arvosana 5 (kiitettävä; K)

Koulutusohjelmassa toteutetaan yleisten ja alakohtaisten kompetenssiaihoiden mukaista arviointia.

2.3 AIEMMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN

Tutkinto- ja työtodistukset tarkistetaan opiskelijaksi hyväksytyiltä. Opiskelija hakee aiemmin hankitun osaamisensa tunnistamista ja tunnustamista kirjallisen dokumentin perusteella (suoritustodistus ja kuvaus oppisisällöistä). Hän suorittaa itse vertailun Viittomakielentulkin koulutusohjelman opintojakson ja suorittamiensa opintojen sisältöjen välillä ja tunnistaa itse, onko niiden välillä riittävästi yhteensopivuutta, jotta tunnustaminen voi tapahtua. Opiskelija voi anoa hyväksiluettavaksi maksimissaan 10 opintopisteen edestä jossakin toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettuja, tutkinnon tavoitteisiin soveltuvia ylempiä amk-opintoja, yliopistossa suoritettuja aineopintoja tai osia laajoista erikoistumisopinnoista.

2.4 KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Syventävät opinnot 50 op

SYV.1. Tulkkauspalvelut ja laatutyö (25 op)

SYV.1.1. Orientaatio opintoihin ja tulkkauspalvelujärjestelmät (10 op)

SYV.1.2. Tulkkitoiminnan toimenkuvat (5 op)

SYV.1.3. Asiakkuuksien hallinta, tuotteistus ja markkinointi (5 op)

SYV.1.4. Uusi viestintäteknologia ja saavutettavuus (5 op)

SYV.2. Projektinhallinta (5 op)

SYV.2.1. Projektinhallinta (5op)

SYV. 3. Tulkkitoiminnan johtaminen oppivassa organisaatiossa (10 op)

SYV.3.1. Tulkkitoiminnan johtaminen (5 op)

SYV.3.2. Organisaatio-osaaminen (5 op)

SYV.4. Tutkimus- ja kehittämistyön opinnot (10 op)

VV. Vapaasti valittavat opinnot (10 op)

VV.1. Asiantuntijaviestintä ja teknologia (5 op)

VV.2. Kielet, tulkkaus ja monikulttuurisuus (5 op)

OT. Opinnäytetyö 30 op

OT.1. Tutkimus- ja kehittämistyö (30 op)

2.5 OPINTOJEN JUOKSUTUS

lukukausi	op	Opintojakso				
1 (syksy)	20	SYV. 1.1. Orientaatio opintoihin ja tulkkauspalvelujärjestelmät Diak 10 op			SYV.4.. Tutkimus- ja kehittämistyön- opinnot	VV. opinnot Diak ja Humak 10 op
2 (kevät)	25	SYV.2. Projektin- hallinta Diak 5 op	SYV. 1.2. Tulkki- toiminnan toimenkuvat Humak 5 op	SYV. 1.3 Uusi viestintä- teknologia ja saavutettavuus Diak 5 op		
3 (syksy)	20	SYV.3.1. Organisaatio- osaaminen Humak 5 op		SYV.3.2. Tulkkitoiminnan johtaminen Diak 5 op	SYV.1.4. Asiakkuuksien hallinta, tuotteistus ja markkinointi Humak 5 op	OT.1. Tutkimus ja kehittämistyö Diak ja Humak 5 op
4 (kevät)	25	OT.1. Tutkimus ja kehittämistyö Diak ja Humak 25 op				

3. OPINTOKOKONAISUUKSIEN KUVAUS

3.1. SYVENTÄVÄT OPINNOT 50 OP

3.1.1 TULKKAUSPALVELUT JA LAATUTYÖ (25 OP)

ORIENTAATIO OPINTOIHIN JA KEHITTYVÄT TULKKAUSPALVELUJÄRJESTELMÄT 10 OP

Sijoittuminen: 1. lvsyys

Vastuuoppilaitos: Orientaatio: Humak+Diak, Tulkkipalvelujärjestelmät: DIAK

Tavoitteet:

Orientaatio opintoihin (1 op)

Opiskelija:

- tietää koulutusohjelman tavoitteet, ydinsisällöt ja opiskelukäytännöt sekä osaa käyttää opinnoissa tarvittavia verkkotyökaluja
- tuntee ryhmän muut opiskelijat, vastuulliset lehtorit ja Hops-ohjaajat
- hahmottaa omaa Hops-prosessiaan osana opintoja

Tulkkipalvelujärjestelmät (9 op)

Opiskelija:

- tuntee tulkkipalveluiden tuottamiseen, työkieliin, kääntämiseen ja tulkkaukseen sekä tulkin asiakaskuntiin liittyvät/vaikuttavat lait ja säädökset
- tietää erilaisia tulkkipalvelujärjestelmiä Suomessa (ja muualla)
- tietää suomalaisen yhteiskunnan palvelujärjestelmien rakenteita, päätöksenteko- ja rahoitusjärjestelmiä (esim. terveydenhuolto, sosiaalihoito, työmarkkinat, koulutus) ja ymmärtää millainen vaikutus niillä on tulkkipalveluiden järjestämisessä
- hallitsee tulkkipalveluiden tuottamisen ja kehittämisen periaatteet asiakaskunnan tarpeet huomioiden
- osaa käyttää tulki- ja asiakasprofiileita sekä palautejärjestelmiä kehittämisen välineinä
- tietää kilpailutuksen periaatteet ja osaa huomioida kilpailutuksen asettamat vaatimukset laatutyössä
- tietää laatutyön keskeiset teoreettiset tiedot (esim. laadun eri ulottuvuudet, laadun arviointi/mittaaminen) sekä käytännön laatutyön keskeiset lähtökohdat ja periaatteet
- osaa soveltaa laatutyön periaatteita tulkkausalalle huomioiden laatutyössä eri osapuolten näkökulmia

Sisällöt:

Orientaatio:

- Ops:aan, opiskelija oppaaseen ja opinnoissa tarvittaviin verkkotyökaluihin tutustuminen
- Hops-prosessin aloitus

Tulkkipalvelujärjestelmät:

- Alaan liittyvä lainsäädäntö
- Tulkkipalvelujärjestelmät
  - erilaiset palvelurakenteet
  - tulkkipalvelut maailmanlaajuisesta henkilökohtaiseen
  - Suomalaisen yhteiskunnan palvelujärjestelmät
  - palveluiden tuottamisen ja kehittämisen eri muotoja (esim. tulkki- ja asiakasprofiilit, palautejärjestelmät)
  - monipuolisen asiakaskunnan tarpeiden asettamat haasteet
- Kilpailutus
  - kilpailutukseen vaikuttavat lait ja säädökset
  - kilpailutuksen peruseriaatteet
- Laatutyön teoreettiset ja käytännön toiminnan periaatteet
  - laatuprosessit
  - laatu-ulottuvuudet
  - asiakastytyväisyys
  - laadun arviointi ja mittaaminen

Arviointi: 1–5

Sijoittuminen: 1. l/kevät

Vastuuoppilaitos: HUMAK

Tavoitteet:

Opiskelija

- tuntee muuhun kuin perustulkkaukseen liittyvän viittomakielialan tulkkitoiminnan tehtävänkuvia
- ymmärtää erilaisten toimintaympäristöjen ja tehtävien vaikutukset viittomakielentulkin toimenkuvaan
- osaa laatia erilaisia työelämän asiakirjoja (esim. työvuorolistoja, tilastoja, toimintaohjeita)
- tuntee tulkkitoiminnan mahdollistavan hallinnollisen prosessin eri osa-alueet (prosessiajattelu)

Sisällöt:

- viittomakielentulkin toimenkuva erilaisissa tehtävissä (esim. tulkki sihteeri, työnjohtaja, välitystyöntekijä, edunvalvoja)
- viittomakielentulkin toimenkuva erilaisissa toimintaympäristöissä (esim. Tulkki keskus, oppilaitokset, työpaikat, säätiöt, virastot)
- tulkkitoiminnan mahdollistavat hallinnolliset prosessit
- hallinnolliset asiakirjat

Arviointi: 1–5

Sijoittuminen: 2. lv/ kevät

Vastuoppilaitos Diak

Tavoitteet:

Opiskelija

- osaa suunnitella erilaisia toimintaympäristöjä siten, että tulkkauspalveluiden saavutettavuus olisi mahdollisimman laajaa ja ottaisi huomioon asiakkaiden erilaiset tarpeet.
- osaa hyödyntää tehokkaasti ja laadukkaasti tulkkausalan teknologiaa ja verkkoja työssään.
- osaa antaa kiinteiden ja liikuteltavien (mobiilien) tulkkauslaitteiden hankinta- ja käytönopastusta kentällä toimiville tulkeille ja asiakkaille
- hallitsee syvälliset tiedot erilaisten kuulo- ja kuulonäkövammojen sekä kielihäiriöiden erityispiirteistä tulkkauksen näkökulmasta
- osaa luoda uutta tekniikkaa hyödyntäen mikrotoimintaympäristöjä, jotka soveltuvat erilaisten tulkinkäyttäjien tarpeisiin.
- osaa tulkata eri tiedotusvälineissä ja toimia digitaalisessa verkkoympäristössä.

Sisältö:

- mobiilit ja kiinteät etätulkkauslaitteet
- monimedia-/ ja virtuaalitulkkaus
- televisiotulkkaus
- erilaisten tulkkausympäristöjen luominen
- erilaisten asiakaskuntien erityispiirteet
- kielentulkkauksen ja ymmärtämisen rajapinnat

Arviointi: 1 – 5

Sijoittuminen: 2. l/syksy

Vastuuoppilaitos: Humak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- osaa määritellä oman työorganisaation toimijoiden viittomakielialan osaamisen vahvuusalueita
- kykenee peilaamaan oman organisaation osaamistaan markkinoiden kysyntään
- ymmärtää, mitä asiakaspalvelu on ja mikä on asiakaspalvelun merkitys yritykselle
- osaa kartoittaa potentiaaliset asiakasryhmiä ja rakentaa erilaisia tuotepaketteja asiakkaan tarpeiden mukaisesti
- ymmärtää profiloinnin antamat mahdollisuudet tuotteistukselle ja markkinoinnille
- ymmärtää, mitä tarkoittaa asiakaslähtöinen ajattelu suhteessa tulkin työn rajoihin ja rajoituksiin (ammattieettiset säännöt)
- osaa soveltaa palveluiden markkinoinnin periaatteita
- osaa kustannuslaskennan perusteet

Sisällöt:

- profiloituminen
- sisäisen tuotteistamisprosessin paloittelu ja määrittely
- asiakaspalveluprosessi
- palveluiden markkinointi (esim. päätöksenteon apuvälineet, yrityksen kilpailukeinot, markkinointiviestintä, seurantajärjestelmät)
- ennakointi ja heikkojen signaalien tunnistaminen
- tulkkipalveluiden tuotteistamisen reunaehdot (esim. ammattieettiset säännöt)
- kustannuslaskenta

Arviointi: 1–5

3.1.2 PROJEKTINHALLINTA (5 OP)

Sijoittuminen: 1. I/kevät

Vastuuoppilaitos Diak

Tavoitteet:

Opiskelija

- hallitsee projektin elinkaaren sekä sen vaiheisiin liittyvät erityispiirteet
- osaa toimia projektissa erilaisissa tehtävissä (johtaja, sihteeri, ryhmän jäsen)
- tietää alalla meneillään olevat merkittävimmät projektit sekä osaa hankkia tietoa niistä

Sisältö:

- Projektin ideointi sekä projektisuunnitelman tekeminen
- Projektihenkilöiden tehtävät ja vastuut
- Projektin hallinta: talous, kirjanpito, väliraportointi ja tiedottaminen
- Projektin päättäminen: loppuraportointi, arviointi sekä projektin tuloksien saattaminen arjen työvälineeksi

Arviointi: 1 – 5

3.1.3 TULKKITOIMINNAN JOHTAMINEN OPPIVASSA ORGANISAATIOSSA (10 OP)

ORGANISAATIO-OSAAMINEN (5 OP)

Sijoittuminen: 2. lv/syksy

Vastuuoppilaitos: Humak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- ymmärtää oppivan organisaation toimintaperiaatteet
- osaa soveltaa oppivan organisaation toimintaperiaatteita työelämän kehittämisessä ja organisoinnissa
- osaa käyttää työn muutoksen hallinnassa tarvittavia työvälineitä
- osaa vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa sekä kykenee kantamaan sekä yhteiskunnallista että sosiaalista vastuuta
- osaa toimia asiantuntijana olemassa olevissa viittomakielialan sisäisissä ja elintärkeissä alan ulkopuolisissa verkostoissa
- osaa luoda oman työnsä kannalta olennaisia verkostoja

Sisältö:

- viittomakielentulkki oppivassa organisaatiossa
  - oppivan organisaation peruseriaatteet
  - työkuultuurin kehittäminen ja organisointi viittomakielialan oppivassa organisaatiossa
- työn muutoksen työvälineet viittomakielialan organisaatiossa
  - tarpeellinen vs. haitallinen muutos
  - itsensä johtaminen
  - työssä jaksamisen välineet (työssä uupumisen ehkäisy yms.)
  - työn hallinta ja organisointi (työn oikea mitoittaminen, aikatauluttaminen jne.)
- yhteiskunta ja organisaatio
  - yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinot
  - yhteiskunnallinen ja sosiaalinen vastuu
  - verkostoituminen alalle ja alan ulkopuolelle
- työn ohjaus

Arviointi: 1-5

Sijoittuminen: 2. IV/syysk

Vastuuoppilaito: Diak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- osaa asettaa tavoitteet toiminnalleen ja työyhteisönsä toiminnalle ja laskea kustannuksia
- osaa rekrytoida ja opastaa muita työhön
- osaa laatia toimintastrategioita
- osaa tiimityön ja johtamisen peruseriaatteet
- osaa visioida, innostaa ja tukea muita
- osaa kantaa vastuuta työyhteisöstä ja toimia siinä eri rooleissa

Sisältö:

- Viittomakielialan tulkkitoiminnan organisaation toiminnan ja työyhteisön tavoitteiden asettaminen
- Toimintastrategian laatimisen peruseriaatteet
- Rekrytointi ja työhönopastus
- Erilaiset työroolit ja delegointi
- Tiimityön ja tiimijohtamisen peruseriaatteet
- Visiointi ja proaktiivisuus
- Ongelmanratkaisutaidot, taito tehdä vaikeita päätöksiä, vastuun kantaminen

Arviointi: 1 - 5

3.1.4 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖN OPINNOT (10 OP)

Sijoittuminen: 1. lv/syys

Vastuuooppilaitos: Humak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- osaa arvioida tietoa ja sen käyttöä kriittisesti ja eettisesti
- ymmärtää arvojen, katsomuksen ja näkemysten merkityksen tutkimustyön taustalla
- osaa jäsentää tutkimus- ja kehittämisprosessia teoreettisesti
- osaa soveltaa erilaisia opinnäytetyön tekemisen kannalta keskeisiä tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmiä
- ymmärtää tarveanalyysin tutkimus- ja kehittämistehtävän määrittelyn perustaksi, ja osaa käyttää tarveanalyysin käytännön menetelmiä ja realistisen tavoitteenasettelun periaatteita
- osaa tehdä opinnäytetyön toteuttamisen kannalta mielekkäitä metodologisia valintoja

Sisällöt:

- tietoteoria ja tutkimuksen etiikka
- arvot ja katsomukset tutkimustyön taustavaikuttajina
- tutkimus- ja kehittämisprosessi teoriassa ja käytännössä
- tarveanalyysin perusteet
- laadulliset tutkimusmenetelmät
- määrälliset tutkimusmenetelmät
- oman kehityshankkeen tutkimusmetodiikan hallinnan syventäminen

Arviointi: 1-5

3.2 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT (10 OP)

3.2.1 ASIAANTUNTIJAVIESTINTÄ JA TEKNOLOGIA (5 OP)

Aikataulu: 1. lv/kevät

Vastuuoppilaitos: Diak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- ymmärtää asiantuntija-, puhe- ja verkkoviestinnän perusteet sekä ominaispiirteet
- osaa viestiä omassa työssään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti
- osaa valita kulloistakin tavoitettaan tukevan viestintäkanavan
- osaa käyttää viestinnän teknisiä välineitä oman työnsä tukena
- ymmärtää viestinnän etiikkaa

Sisältö:

- Asiantuntijaviestintä (luennointi, opetus, esiintymistaito)
  - yksisuuntaisuus, kaksisuuntaisuus
  - kouluttajan näkökulma
  - globaali näkökulma
  - tiedottaminen, yhteisöviestintä (valistus/opetus, ohjaus. ja opastustaidot)
  - sisällön tuotantotaidot (tiedon hankinta, verkostot)
  - ilmaisutaito (kirjallinen, suullinen, viitottu)
  - tekniset välineet viestinnässä
  - asiakaslähtöisyys viestinnässä (nopeus, tehokkuus, kulttuurinen sopivuus)
- Puheviestintä
  - esiintyminen, ilmaisutaito (suullinen ja viitottu)
  - esiintymistilanteet
- Verkkoviestintä (monikanavaisuus, esteettömyys ja saavutettavuus)
  - "monisuuntaisuus"
  - toimintaympäristöjen rakentaminen
  - sisällön tuotantotaidot (tiedon hankinta, verkostot)
  - verkon mahdollistamat ilmaisukeinot (kirjallinen, suullinen, viitottu)
  - keskeiset työvälineet
  - viestinnän etiikka

Arviointi: Suoritettu/Täydennettävä

3.2.2 KIELET, TULKKAUS JA MONIKULTTUURISUUS (5 OP)

Sijoittuminen: 2. IV/kevät

Vastuuoppilaitos: HUMAK

Tavoitteet:

Opiskelija:

- hallitsee tämän opintokokonaisuuden puitteissa tapahtuvan itsenäisen asiakokonaisuuden suunnittelun tavoitteiden asetelusta toteutuneen kokonaisuuden arviointiin ja raportointiin
- omaa tietoa viittomakielialan toimintaympäristöstä ja -tavoista valitsemaansa kohteeseen liittyen
- osaa hyödyntää viittomakielen ja vieraiden kielten taitoja kartuttaessaan tietojaan ja taitojaan valitsemassaan toimintaympäristössä/tehtävässä
- kykenee peilaamaan valitsemansa kohteen erityispiirteitä suhteessa jo olemassa oleviin tieto- ja taitorakenteisiinsa ja analysoimaan toteuttamansa kokonaisuuden kautta saavuttamia oppimistuloksia

Sisältö:

Kieliopinnot (esim.):

- Perusteita kansainvälisestä viittomisesta, suomenruotsalaisesta viittomakielestä tai jonkin maan kansallisesta viittomakielestä

TAI

- jonkin jo hyvin hallitsemansa puhutun kielen tietojen ja taitojen syventäminen

Tulkkausopinnot (esim.):

- tulkkausprojekti (kansainvälisen tilaisuuden tulkkauksen koordinointi, monikieliset tilanteet)
- reletulkkaus (viittomakielisten tulkkien kanssa toimimisen periaatteet) konferenssitulkkaus

Kulttuuriopinnot (esim.):

- monikulttuurisuusopinnot
- kotimaisten maahanmuuttajakuurojen parissa tehtävä korkea-asteen kehittämistyö

Arviointi: Suoritettu/Täydennettävä

Lisätietoja:

Tämä opintokokonaisuus henkilökohtaistetaan. Opintojaksoon voi sisällyttää/tässä opintojaksossa voi hyväksilukea kieli-, tulkkaus- ja/tai kulttuuriopinnoja. Opintojakson voi suorittaa esim. tenttimällä, harjoitteluna, kansainvälisenä vaihtona ja/tai projektina. Kirjallisuus määräytyy valitun osa-alueen mukaan, sovitaan opintojaksosta vastaavan lehtorin kanssa

3.3 OPINNÄYTETYÖOPINNOT (30 OP)

3.3.1 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖ (30 OP)

Sijoittuminen: 2 lv/syysy ja kevät

Vastuuoppilaitos: Humak ja Diak

Tavoitteet:

Opiskelija:

- tunnistaa viittomakielialan kehittämistarpeita
- osaa tuottaa ja soveltaa alaa koskevaa uutta tietoa
- osaa itsenäisesti päivittää vk-alan tutkimusta ja ammattikäytäntöjen kehittämistä koskevaa tietoa

Sisältö:

- tutkimuksellisen kehittämistehtävän ideointi ja rajaus
- aineiston kerääminen ja analysointi
- tutkimuksellisen kehittämistehtävän raportointi
- seminaariesitykset

Arviointi: 1-5

4. OPINNÄYTETYÖN TEKEMINEN

4.1 YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVIEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA OPETUKSEN TAVOITTEET

Opinnäytetyön laajuus on 30 opintopistettä.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yleisenä tavoitteena on antaa opiskelijalle

A työelämän kehittämisen edellyttämät laajat ja syvälliset tiedot asianomaiselta alalta sekä tarvittavat teoreettiset tiedot asianomaisen alan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten;

B syvällinen kuva asianomaisesta alasta, asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä valmius asianomaisen alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehityksen seuraamiseen ja erittelyyn;

C valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittämiseen

D työelämässä vaadittava hyvä viestintä- ja kielitaito sekä

E kansainvälisen vuorovaikutuksen ja ammatillisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

Syventävien ammattiopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus syventää teorian soveltamista käytäntöön, analyttisiä taitoja, projektin johtamisen sekä tutkimus- ja kehitystyöhön osallistumisen taitoja ja sosiaalisia taitoja. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa kykyä soveltaa tutkimustietoa ja käyttää valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen sekä valmiutta itsenäiseen vaativaan asiantuntijatyöhön.

(Valtionneuvoston asetus 352/2003, 7 a § (16.6.2005/423) ja 10 § (16.6.2005/423).

4.2 OPINNÄYTETYÖN LUONNE

Opinnäytetyön tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kykynsä viittomakielialan kehittämistä koskevan uuden tiedon tuottamiseen ja soveltamiseen sekä valmiutensa monialaisen viittomakielialan kehittämistä koskevan tutkimustiedon ja ammattikäytäntöjen kehityksen seuraamiseen. Opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistehtävä tai soveltava tutkimus, jossa korostuu toimialan työelämän kehittäminen sekä valmius itsenäiseen vaativaan asiantuntijatyöhön. Opinnäytetyö rakentuu ylempään ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa hankittavan osaamisen ja muun opinnäyteteemaan liittyvän aineiston sekä omakohtaisen työelämäkokemuksen perustalle. Opinnäytetyön tavoitteena on omalta osaltaan toteuttaa ammattikorkeakoulun alueellista kehitystehtävää.

Opinnäytetyö voi olla toiminnallinen kehittämistyö, joka sisältää käytännön toteutuksen työelämän kehittämistehtävästä (esim. menetelmänkehitysprosessi, moniammatillinen projektitoiminta, ohjeistus tai projekti) ja opinnäyteraportin.

Opinnäytetyö tehdään pääsääntöisesti yksilötyönä. Prosessissa korostuu opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun yhteisöllinen vuorovaikutus niin aiheenvalinnan, toteutustavan kuin tavoitteidenkin osalta. Lisäksi opinnäytetyö pyritään kytkemään ammattikorkeakoulujen omaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan profiiliin.

4.3 HANKKEISTETUT OPINNÄYTETYÖT

Työelämälähtöistä opinnäytetyötä kutsutaan hankkeistetuksi opinnäytetyöksi. Tällöin yksi seuraavista AMKOTA:n edellyttämistä kolmesta kriteeristä täytyy täytyä:

- työelämä maksaa joko ammattikorkeakoululle tai opiskelijalle työn tekemisestä
- opinnäytetyölle on nimetty ohjaajaksi työelämän edustaja
- työyhteisön tarkoituksena on alusta lähtien hyödyntää opinnäytetyön tuloksia omassa toiminnassaan.

Opinnäytetyö voidaan liittää osaksi Humakin tai Diakin omaa tutkimus- ja kehitystyötä. Tämän mahdollisuuden hyväksi käyttäminen on suositeltavaa.

4.4 OIKEUDET OPINNÄYTETYÖN TULOKSIIN

Opinnäytetyön tekemisen yhteydessä on huomioitava siihen liittyviä lakisääteisiä asioita, esim. erilaiset oikeudet opiskelijan työntuloksiin. Tämän lisäksi on huomioitava vastuukysymykset tapaturma- vahingonkorvausasioissa, joista opiskelija ja toimeksiantaja sopivat erikseen opinnäytetyösopimuksenteon yhteydessä.

4.5 OPINNÄYTETYÖN JULKISUUS

Opinnäytetyö on korkeakoulututkinnon osa, jonka tulee olla avoimesti arvioitavana. Opinnäytetyöstä tulee julkinen sen jälkeen, kun ohjaaja on sen hyväksynyt. Julkisuudella taataan opinnäytetöiden objektiivinen ja tasapuolinen arviointi.

Jos opinnäytetyöhön sisältyy liike- tai ammattisalaisuuksia, nämä luottamukselliset tiedot sijoitetaan varsinaisesta työstä erilliseen tausta-aineistoon, joka jää toimeksiantajan käyttöön. Näistä on erikseen sovittava opinnäytetyösopimuksessa.

5. OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

5.1 ARVIOINTIKRITEERIT

Humakin ja Diakin opiskelijoiden opinnäytetyöt arvioidaan kummankin oppilaitoksen omien arviointikriteerien perusteella. Molemmista oppilaitoksista nimetään opinnäytetyölle oma arvioija. Opinnäytetyön arvosana muodostuu molempien arvioijien lausuntojen pohjalta tasapuolisesti.

5.1.1 DIAKIN ARVIOINTIKRITEERIT

Opinnäytetyö arvioinnissa huomioidaan opiskelijan tutkimus- ja kehittämistyön prosessi, asiantuntijana kehittyminen ja opinnäytetyö. Arviointiin osallistuu kaksi ohjaavaa opettajaa ja opiskelija opponenti. Arvioinnissa hyödynnetään myös työelämän ohjaajalta saatua palautetta (KS. TAULUKKO).

Tehtävän asettelu				
Kiitettävä 5	Erittäin hyvä 4	Hyvä 3	Erittäin tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävä perustuu monipuoliseen ja perusteelliseen työelämän kehittämistarpeen kartoitukseen ja arviointiin • Tehtävä tukee selkeästi alan aluekehitystyötä ja huomioi laaja-alaisesti yhteiskunnan muutostrendejä • Tehtävä tuo esille monipuolisesti koulutus-ohjelman keskeisiä näkökulmia • Tehtävä on erittäin hyvin rajattu ja jäsennelly 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävä perustuu työelämän kehittämistarpeen perusteelliseen kartoitukseen ja arviointiin • Tehtävä tukee alan aluekehitystyötä ja huomioi yhteiskunnan muutostrendejä • Tehtävä tuo esiin koulutusohjelman keskeisiä näkökulmia • Tehtävä on hyvin rajattu ja jäsennelly 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävä perustuu työelämän kehittämistarpeiden kartoitukseen ja arviointiin • Tehtävällä on yhteys aluekehitystyöhön ja yhteiskunnan muutostrendeihin • Tehtävällä on yhteys koulutusohjelman näkökulmiin • Tehtävä on melko hyvin rajattu ja jäsennelly 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävässä esitetään yhteys työelämän kehittämistarpeeseen, mutta perusteet ovat yksipuoliset • Tehtävässä esitetään aluekehitystyöhön ja/ tai yhteiskunnan muutostrendeihin, mutta perusteet ovat yksipuolisia • Tehtävä liittyy väljästi koulutusohjelman näkökulmiin • Tehtävän rajaus ja jäsentely jää hajanaiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävän yhteys työelämän kehittämistarpeeseen on heikosti perusteltu • Tehtävän yhteys aluekehitystyöhön ja/ tai yhteiskunnan muutostrendeihin puuttuu kokonaan tai on heikosti perusteltu • Tehtävän yhteys koulutusohjelman näkökulmiin jää heikoksi ja irralliseksi • Tehtävän rajaus ja jäsentely on hyvin puutteellinen

Menetelmäosaaminen, tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen				
Kiitettävä 5	Erittäin hyvä 4	Hyvä 3	Erittäin tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmät perustellaan erittäin hyvin ja monipuolisesti keskeisten tavoitteiden, toimintojen ja käytännössä esille nousseiden muutostarpeiden näkökulmasta • Kehittämismenetelmiä käytetään erittäin taitavasti ja osaavasti • Tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen on erittäin taitavaa ja osaavaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmät perustellaan hyvin keskeisten tavoitteiden, toimintojen ja käytännössä esille nousseiden muutostarpeiden näkökulmasta • Kehittämismenetelmiä käytetään taitavasti • Tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen on taitavaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmiä perustellaan työn tavoitteiden, toimintojen ja käytännössä esille nousseiden muutostarpeiden näkökulmista • Kehittämismenetelmiä käytetään hyvin • Tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen on hyvää tasoa 	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmien perusteilla on yhteys työn tavoitteisiin • Tekijä osoittaa joitain tutkimustiedon tuottamisen ja soveltamisen taitoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmät ovat vain osittain perusteltuja ja yhteys työn tavoitteisiin jää epäselväksi • Tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen on ulkoajautuvaa ja puutteellista

Asiantuntijuuden kehittyminen ja ammatillinen vaikuttavuus

Kiitettävä 5	Erittäin hyvä 4	Hyvä 3	Erittäin tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
<ul style="list-style-type: none"> • Tekijä käyttää valittuja menetelmiä monipuolisesti vaativien työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen • Tekijän työote on itsenäinen, luova ja kriittinen • Kehittämistehtävän tuloksia voidaan hyödyntää laajasti työelämän kehittämisessä • Tekijä seuraa aktiivisesti alan kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa ja ammattikäytäntöjen kehitystä • Tekijän asiantuntemus tutkimus- ja kehittämissä tehtävissä on selkeästi vahvistunut 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekijä käyttää valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen • Tekijän työote on itsenäinen, luova ja melko kriittinen • Kehittämistehtävän tuloksia voidaan hyödyntää työelämän kehittämisessä • Tekijä seuraa alan kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa ja ammattikäytäntöjen kehitystä • Tekijän asiantuntemus tutkimus- ja kehittämissä tehtävissä on vahvistunut. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekijä käyttää jossain määrin valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn • Tekijän työote on itsenäinen ja luova • Kehittämistehtävän tuloksia voidaan hyödyntää työelämässä • Tekijä seuraa alan kansallista ja jossain määrin kansainvälistä tutkimustietoa ja ammattikäytäntöjen kehitystä • Tekijän asiantuntemus tutkimus- ja kehittämissä tehtävissä on jossain määrin vahvistunut 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekijä kykenee käyttämään joitain menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn tai ratkaisuyrityksiin • Tekijän työote on melko itsenäinen • Kehittämistehtävän tulokset ovat osittain hyödynnettävissä • Tekijä osoittaa kykyä alan kansallisen tutkimustiedon seuraamiseen • Tekijä kykenee osallistumaan tutkimus- ja kehittämissä tehtäviin 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekijä kykenee käyttämään joitain menetelmiä rajattujen työelämän ongelmien erittelyyn • Tekijän työote on tukeutuva • Kehittämistehtävän tulosten hyödynnettävyys jää osin epäselväksi • Tekijän alan kansallisenkin tutkimustiedon kehityksen seuraamisessa on kehitettävää • Tekijä kykenee vain osittain osallistumaan tuettuna tutkimus- ja kehittämissä tehtäviin

Muotoseikat				
Tutkimusetiikka				
Kiitettävä 5	Erittäin hyvä 4	Hyvä 3	Erittäin tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
<ul style="list-style-type: none"> Eettisissä ratkaisuisa näkyy monipuolinen tutkimuskohteen kunnioittaminen ja huomioon ottaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuuden korostaminen Työelämän kehittämis-ehdotukset ovat sosiaalieettisesti ja yhteiskunnallisesti erittäin hyvin perusteltuja Kehittämistehtävässä toteutuu selkeästi tieteellinen totuudellisuus ja käytännön hyödynnettävyys 	<ul style="list-style-type: none"> Eettisissä ratkaisuisa näkyy tutkimuskohteen kunnioittaminen ja huomioon ottaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuuden korostaminen Työelämän kehittämis-ehdotukset ovat sosiaalieettisesti ja yhteiskunnallisesti perusteltuja Kehittämistehtävässä toteutuu tieteellinen totuudellisuus ja käytännön hyödynnettävyys 	<ul style="list-style-type: none"> Eettisissä ratkaisuisa näkyy tutkimuskohteen kunnioittaminen ja huomioon ottaminen Työelämän kehittämis-ehdotuksissa viitataan sosiaalieettisiin ja yhteiskunnallisiin näkökohtiin Kehittämistehtävässä pyritään tieteelliseen totuudellisuuteen ja käytännön hyödynnettävyyteen 	<ul style="list-style-type: none"> Tutkimuskohde on otettu joitain osin huomioon Työelämän kehittämis-ehdotuksissa on otettu huomioon joitain eettisiä ja yhteiskunnallisia näkökohtia 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittämis-ehdotuksissa on joitain eettisiä näkökohtia, mutta ne on käsitelty hyvin pinnallisesti ja heikosti perustellen
Kiitettävä 5	Erittäin hyvä 4	Hyvä 3	Erittäin tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
<ul style="list-style-type: none"> Kehittämistehtävä muodostaa rakenteeltaan selkeän, johdonmukaisen, tarkoituksenmukaisen ja tasapainoisen kokonaisuuden Kehittämistehtävän kieliasu ja ulkoasu ovat erinomaisia 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittämistehtävä muodostaa rakenteeltaan selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden Kehittämistehtävän kieliasu ja ulkoasu ovat hyviä 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittämistehtävä muodostaa rakenteeltaan selkeän kokonaisuuden Kehittämistehtävän kieliasu ja ulkoasu ovat melko hyvää tasoa 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittämistehtävä muodostaa rakenteeltaan tarkoituksenmukaisen, mutta hajanaisen kokonaisuuden Kehittämistehtävän kieli- ja ulkoasussa on puutteita 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittämistehtävän rakenne on epäselvä ja hajanainen Kehittämistehtävän kieli- ja ulkoasussa on puutteita ja virheitä

Hylätty 0

1. Tehtävän asettelu

- Tehtävällä ei ole selkeää yhteyttä työelämän kehittämistarpeeseen
- Tehtävän yhteys aluekehitystyöhön ja yhteiskunnan muutostrendeihin puuttuvat täysin
- Tehtävällä ei ole lainakaan yhteyttä koulutusohjelman näkökulmiin
- Tehtävän rajauksessa ja jäsentelyssä on perustavia puutteita

2. Menetelmäosaaminen, tutkimustiedon tuottaminen ja soveltaminen

- Menetelmät ovat heikosti perusteltuja
- Tekijällä ei ole riittävästi tutkimuksellisia valmiuksia

3. Asiantuntijuuden kehittyminen ja ammatillinen vaikuttavuus

- Käytettyjen menetelmien yhteys työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen jää täysin epäselväksi
- Tekijän työote on heikko
- Tekijällä ei ole riittävästi tutkimuksellisia valmiuksia
- Kehittämistehtävän tuloksia ei voida hyödyntää työelämässä
- Tekijä ei kykene seuraamaan alansa tutkimustiedon kehitystä
- Tekijällä ei ole valmiuksia osallistua tutkimus- ja kehittämistehtäviin

4. Tutkimusetiikka

- Eettisiä ratkaisuja ei ole pohdittu

5. Muotoseikat

- Kehittämistehtävä ei muodosta kokonaisuutta
- Kehittämistehtävän kieli- ja ulkoasussa on perustavia puutteita ja virheitä

5.2.2 HUMAKIN ARVIOINTIKRITEERIT

Opinnäytteen arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraaviin osa-alueisiin:

- 1 opinnäytteen aiheenvalinta ja opinnäytteelle asetettujen tavoitteiden täytyminen
- 2 opinnäytteessä käytettyjen menetelmien tarkoituksenmukaisuus ja menetelmällinen osaaminen
- 3 tulosten ja päätelmien perustelujen selkeys ja pitävyys sekä esityksen johdonmukaisuus
- 4 tieteellisen kirjallisen esitystavan sujuvuus, lähteiden käytön ja lähdemerkintöjen virheettömyys sekä oikeakielisuus
- 5 tiedon hyödynnettävyys työelämässä ja valmiiden sovellusten esittäminen työelämän tarpeisiin.

Arviointi-kriteerit	Kiitettävä 5	Hyvä 4	Hyvä 3	Tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
Aiheenvalinta ja tavoitteiden täytyminen	Työelämälähtöinen aihe, erinomainen aiheen hallinta ja jäsentely. Opinnäyteprosessi on toteutettu erinomaisella tavalla itsenäisesti ja loogisesti. Tavoitteet on saavutettu.	Työelämälähtöinen aihe, hyvä aiheen hallinta ja jäsentely. Opinnäyteprosessi on toteutettu hyvin, itsenäisesti ja loogisesti. Tavoitteet on saavutettu.	Työelämä-lähtöinen aihe, riittävä aiheen hallinta ja jäsentely. Opinnäyteprosessi on toteutettu itsenäisesti mutta aihepiirin hallinnassa on puutteita. Tavoitteet on saavutettu melko hyvin.	Työelämälähtöinen aihe, puutteellinen aiheen hallinta ja jäsentely. Opinnäyteprosessi on toteutettu melko itsenäisesti mutta aihepiirin hallinnassa on merkittäviä puutteita. Tavoitteet on saavutettu osin.	Aihe ei ole merkittävä työelämän tai alan kehittämisen kannalta. Opinnäyteprosessi on toteutettu epäitsenäisesti ja aihepiirin hallinta on hyvin puutteellinen. Tavoitteet on saavutettu heikosti.
Menetelmällinen osaaminen	Työssä on käytetty luovasti ja taitavasti tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä. Työssä on käytetty eri tietolähteitä monipuolisesti, kriittisesti ja neuvokkaasti tutkimusongelman suhteen. Käytetyt menetelmät ovat tutkimusongelman kannalta tarkoituksenmukaisia ja kattavia	Työssä on käytetty tarkoituksenmukaisesti tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä. Työssä on käytetty eri tietolähteitä monipuolisesti, kriittisesti tutkimusongelman kannalta mielekkäästi. Käytetyt menetelmät ovat tutkimusongelman kannalta tarkoituksenmukaisia	Työssä on käytetyt tiedonhankinta- ja analyysimenetelmät olisivat voineet olla perusteellisempia ja johdonmukaisempia suhteessa tutkimusongelmaan. Työssä olisi voinut käyttää tietolähteitä kriittisemmin ja perustelummin. Käytetyt menetelmät ovat tutkimusongelman kannalta tarkoituksenmukaisia mutta ne olisivat voineet olla kattavampia	Työssä on käytetyt tiedonhankinta- ja analyysimenetelmät ovat selkeästi puutteellisia ja epäjohdonmukaisia suhteessa tutkimusongelmaan. Työssä on käytetty tietolähteitä pinnallisesti ja perustelematta	Työssä on käytetyt tiedonhankinta- ja analyysimenetelmät eivät ole perusteltuja tai niitä on käytetty puutteellisesti tutkimusongelman näkökulmasta. Työssä on käytetty niukasti ja yksipuolisesti tietolähteitä ja ne ovat epäloogisia tutkimusongelman näkökulmasta
Tulosten hyödynnettävyys	Aineistosta ja tuloksista on tehty perusteltuja päätelmiä. Erilaisiin tilanteisiin ja olosuhteisiin esitetään luovia ja harkittuja vaihtoehtoja. Opinnäytteestä on merkittävää hyötyä tilaajalle tai tuloksilla on yleistä sovellusarvoa	Aineistosta ja tuloksista on tehty päätelmiä. Erilaisiin tilanteisiin ja olosuhteisiin esitetään vaihtoehtoja. Opinnäytteestä on hyötyä tilaajalle tai tuloksilla on yleistä sovellusarvoa	Aineistosta ja tuloksista on tehty jonkin verran päätelmiä. Työssä on pohdittu vain vähän vaihtoehtoja erilaisiin olosuhteisiin ja tilanteisiin Opinnäytteestä on jossakin määrin hyötyä tilaajalle.	Aineistosta ja tuloksista ei ole tehty päätelmiä tai ne ovat epäjohdonmukaisia. Työssä ei ole pohdittu tulosten sovellettavuutta. Tilaaja saa opinnäytteestä tietoa tyydyttävästi	Aineistosta ja tuloksista ei ole tehty päätelmiä tai ne ovat epäjohdonmukaisia. Työssä ei ole pohdittu tulosten sovellettavuutta. Tilaaja saa opinnäytteestä tietoa vain tyydyttävästi.

Arviointi-kriteerit	Kiitettävä 5	Hyvä 4	Hyvä 3	Tyydyttävä 2	Tyydyttävä 1
Esitystapa, lähteet ja oikeakielisuus	Opinnäytteessä on noudatettu oppilaitoksen opinnäyteoppaan ohjeita. Opinnäyte on rakenteeltaan moitteeton. Teksti on sujuvaa ja virheetöntä asiatekstiä. Lähteiden käyttö ja merkintä ovat asianmukaisia. Tulokset on esitetty havainnollisesti. Opinnäyte on lähes valmis julkaistavaksi	Opinnäytteessä on noudatettu oppilaitoksen opinnäyteoppaan ohjeita. Opinnäyte on rakenteeltaan johdonmukainen. Teksti on sujuvaa ja virheetöntä asiatekstiä. Lähteiden käyttö ja merkintä ovat asianmukaisia	Opinnäytteessä on noudatettu pääsääntöisesti oppilaitoksen opinnäyteoppaan ohjeita. Opinnäyte on rakenteeltaan pääosin johdonmukainen. Teksti on sujuvaa ja lähes virheetöntä asiatekstiä. Lähteiden käyttö ja merkintä ovat asianmukaisia	Opinnäytteessä on noudatettu pääsääntöisesti oppilaitoksen opinnäyteoppaan ohjeita. Opinnäyte on rakenteeltaan vain osin johdonmukainen. Teksti ei ole sujuvaa mutta täyttää asiatekstille asetetut vaatimukset. Lähteiden käyttö ja merkintä ovat puu	Opinnäytteessä on noudatettu puutteellisesti oppilaitoksen opinnäyteoppaan ohjeita. Opinnäyte on rakenteeltaan epäjohdonmukainen. Tekstissä on paljon virheitä eikä se täytä kaikkia asiatekstille asetettuja vaatimuksia. Lähteiden käyttö ja merkintä ovat puutteellisia
Ulkoasu	Ulkoasussa on noudatettu oppilaitoksen ohjeita. Kuvat, kuviot, taulukot, piirroksot ja kuvamateriaali on toteutettu asianmukaisesti ja ne ovat korkealaatuisia. Opinnäyte on arkistokelpoinen.	Ulkoasussa on noudatettu oppilaitoksen ohjeita. Kuvat, kuviot, taulukot, piirroksot ja kuvamateriaali on toteutettu asianmukaisesti. Opinnäyte on arkistokelpoinen	Ulkoasussa on noudatettu pääsääntöisesti oppilaitoksen ohjeita. Kuvat, kuviot, taulukot, piirroksot ja kuvamateriaali on toteutettu asianmukaisella tavalla mutta niissä on puutteita. Opinnäyte on arkistokelpoinen	Ulkoasussa on noudatettu pääsääntöisesti oppilaitoksen ohjeita. Kuvien, kuvioden, taulukoiden, piirrosten ja kuvamateriaalin toteutus on heikkolaatuinen. Opinnäyte on arkistokelpoinen	Ulkoasussa on noudatettu puutteellisesti oppilaitoksen ohjeita. Kuvien, kuvioden, taulukoiden, piirrosten ja kuvamateriaalin toteutus on heikkolaatuinen eivätkä ne tue sisältöä. Opinnäyte on arkistokelpoinen

Arvioinnissa painotetaan erityisesti kolmea ensimmäistä arviointialuetta.